

وزارت کشور
استانداری خراسان جنوبی
معاونت هماهنگی امور اقتصادی

گزارش قابلیت ها و ظرفیت های اقتصادی و سرمایه گذاری
استان خراسان جنوبی

اطلاعات عمومی و اقتصادی استان

ردیف	عنوان	وضعیت
۱	جمعیت (براساس سرشماری سال ۱۳۹۵)	جمعیت کل: ۷۶۸۸۹۸ شهری: ۴۵۳۸۲۷ روستایی: ۳۱۵۰۷۱
۲	مساحت استان	۱۵۱۰۱۸ کیلومتر مربع
۳	جمعیت فعال (۱۰ساله و بیشتر- ۱۳۹۵)	۲۴۲۷۵۲ نفر
۴	میزان تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار (۱۳۹۷)	۱۱۷۵۱۴ میلیارد ریال
۵	تعداد شهرک های صنعتی	۹ شهرک و ۱۴ ناحیه صنعتی
۶	تعداد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی	۱. منطقه ویژه اقتصادی بیرجند به وسعت ۷۳۰ هکتار ۲. قطعه منفصله در میل ۷۸ (مرز ماهیرود) به وسعت ۱۰۰ هکتار
۷	تعداد گمرکات استان	۲ گمرک رسمی زمینی در شهرستان های بیرجند و سربیشه (مرز ماهیرود- افغانستان) و ۱ گمرک در مرز مجاز هوایی فرودگاه بین‌المللی بیرجند
۸	مناطق کمتر توسعه یافته استان	بخش مرکزی شهرستان بیرجند (مرکز استان) و بخش مرکزی قاین جزء مناطق کمتر توسعه یافته نمی باشند و بقیه شهرستان های استان (بشرویه، درمیان، سرایان، سربیشه، فردوس، نهبندان، خوسف، زیرکوه، طبس) جزء مناطق کمتر توسعه یافته هستند.
۹	تعداد پارک های علم و فناوری	۱ پارک علم و فناوری، ۴ مرکز رشد واحدهای فناوری



مزایای جغرافیایی، اقلیمی و زیرساختی استان :

- ۱- قرار گرفتن استان در مرکز ثقل محور ترانزیتی شرق ایران.
- ۲- استقرار استان در مسیر بزرگراه های آسیایی و امکان استفاده از سرمایه گذاری بین المللی در توسعه شبکه حمل و نقل منطقه
- ۳- قرار گرفتن در مسیر ترابری هوایی منطقه (بین المللی) و توسعه ظرفیت های ترابری هوایی.
- ۴- فرصت طلایی همسایگی با کشور افغانستان با ۳۳۱ کیلومتر مرز مشترک با توجه به بازار مصرفی گسترده این کشور.
- ۵- امکان بهره گیری غنی از انرژی های تجدید شونده خورشیدی، بادی و...
- ۶- قرار گرفتن استان در مسیر ترانزیتی بندرعباس- افغانستان و امکان ایجاد بندر تجاری خشک (Dry Port)
- ۷- دارا بودن ۲ گمرک رسمی به نام های «گمرک بیرجند» و «گمرک ماهیرود» و ۴ بازار چه مرزی فعال به نام های «ماهیرود»، «گلورده»، «یزدان» و «دو کوهانه»
- ۸- جود ۲۳ شهرک و ناحیه صنعتی با دارا بودن ۲۲۴۸ هکتار اراضی در اختیار
- ۹- وجود منطقه ویژه اقتصادی در شهرستان بیرجند با ۷۳۰ هکتار در مرکز استان و ۱۰۰ هکتار دیگر آن در مرز ایران و افغانستان.
- ۱۰- دارای فرودگاه بین المللی در مرکز استان شهر بیرجند و یک فرودگاه در شهرستان طبس

۱۱- قطب فرهنگی و دانشگاهی شرق کشور : دسترسی به تخصص های مورد نیاز با وجود ۱۴ دانشگاه معتبر دولتی و غیر دولتی، ۵ مرکز آموزش عالی با بیش از ۵۰ هزار نفر دانشجو دارای ذخیره های عظیم از نیروی انسانی آموزش دیده و ماهر

توانمندی ها و پتانسیل های استان در بخش های مختلف اقتصادی :

بخش صنعت :

عمده واحدهای صنعتی در مرکز استان مستقر و عمده این واحدها نیز در شهرک صنعتی بیرجند متمرکز می باشند. پتانسیل های معدنی و کشاورزی منطقه سبب گردیده است تا غالب ترکیب صنایع استان را صنایع معدنی، غذایی و نساجی مبتنی بر تولیدات و مواد اولیه موجود در استان تشکیل دهند. اگر چه سطح و میزان فرآوری مواد اولیه معدنی و کشاورزی تا میزان مطلوب فاصله داشته و استقرار صنایع جدید با هدف استفاده مناسب از ظرفیت ها، ایجاد ارزش افزوده و اشتغال مناسب را ایجاب می نماید.

- وجود ۲۳ شهرک و ناحیه صنعتی آماده واگذاری به سرمایه گذاران داخلی و خارجی در استان با پایین ترین قیمت نسبت به سایر نقاط کشور و برخورداری از معافیت مالیاتی ۱۳ ساله
- تولیدات مهم واحدهای صنعتی، معدنی استان: انواع تایر، سیمان خاکستری، کاشی و سرامیک، اکسید منیزیم، کنسانتره زغال سنگ، پودرهای میکرو نیزه معدنی، شمش منیزیم، نساجی، لوله و اتصالات پلی اتیلن، بسته بندی خشکبار، حبوبات و زعفران، ماسه سیلیسی، چینی بهداشتی، سنگهای تزئینی، کنسانتره میوه، خدمات چاپ و بسته بندی،... و فرصتی آماده برای مشارکت با سرمایه گذاران خارجی در فاز های توسعه این واحدها می باشد.

بخش معدن :

- خراسان جنوبی سرزمین معادن استراتژیک با ساختار زمین شناسی منحصر به رتبه ششم در تعداد معادن استان های کشور با وجود بالغ بر ۷۰۵ معدن
- ساختار زمین شناسی منحصر به فرد و وجود پتانسیل های کانی های مهمی چون طلا، قلع، تنگستن، مس، سرب، روی، آهن، زغال سنگ و ذخایر غنی سنگ های تزئینی (نظیر گرانیات، مرمیت، تراورتن، بازالت، مرمر و...)
- صادرات محصولات ارزشمند معدنی استان به کشور های چین، عراق، ترکیه، ارمنستان، اروپا و کشورهای عربی حوزه خلیج فارس
- دارای رتبه اول در ذخایر زغال سنگ، منیزیت و خاک های صنعتی نسوز کشور
- دارای ذخایر قطعی مواد معدنی با حدود ۷ میلیارد تن با ۵۳ نوع ماده معدنی دارای سنگ های تزئینی و کانی های با ارزش نظیر بنتونیت، گرانیات، کرومیت، آهن، مرمیت، بازالت منشوری، مس، سرب، زغال سنگ، طلا، منیزیت، کائولن و کروم

- خراسان جنوبی بهشت گیاهان دارویی (حدود ۸۰۰ گونه)، سرزمین طلای سرخ (زعفران)، زادگاه زرشک (یاقوت سرخ کویر) و عناب با قابلیت تولید، فرآوری، بسته بندی و صادرات
- سطح زیرکشت محصولات زراعی استان ۸۳۹۷۰ هکتار با تولید ۶۶۰۲۵۱ تن و سطح زیرکشت باغات استان ۹۴۴۲۹ هکتار با تولید ۱۵۶۶۸۴ تن انواع محصولات باغی در سال می باشد.
- استان دارای ۲/۵۱ میلیون واحد دامی با تولید سالیانه ۲۲۸۱۰۵ تن انواع محصولات دامی از قبیل شیر، گوشت سفید، گوشت قرمز، تخم مرغ و عسل می باشد.
- رتبه اول در ایران و جهان در تولید زرشک با ۹۸٪ تولید کشور و میزان تولید ۲۲ هزارتن سالیانه با میزان صادرات ۳۰۰ تن در سال به کشورهای آمریکا، کانادا، هلند، استرالیا، امارات عربی، اردن، کویت و ایتالیا
- رتبه اول ایران در تولید عناب با میزان ۶۷۲۷ تن دارای ۹۷٪ تولید کشور
- رتبه دوم در تولید زعفران از لحاظ کمی و مقام اول در کیفیت زعفران با میزان تولید سالیانه بیش از ۷۰ تن
- رتبه سوم در تولید گیاهان دارویی با ۸۰۰ نوع گیاهان دارویی با کیفیت با تولید سالانه حدود ۲۵۰۰ تن.
- رتبه ششم در تولید پنبه با تولید سالانه ۱۸۲۱۲ تن.
- رتبه ششم در تولید پسته با تولید سالانه ۱۵۵۷۴ تن.
- رتبه پنجم کشوری در تولید گل نرگس با تولید سالانه حدود ۱۶ میلیون شاخه.
- رتبه هشتم کشوری در تولید انار کشور با تولید سالانه ۵۴۰۷۵ تن.
- رتبه هشتم کشوری در تولید بادام با تولید سالیانه ۶۴۳۲ تن
- رتبه دوم جمعیت شتر کشور به عنوان ذخایر غنی ژنتیکی دامی با سهم ۲۰ درصدی به تعداد ۳۱۶۰۰ هزار نفر شتر
- رتبه اول در تعداد قنوات کشور (شامل ۶۹۴۷ رشته قنات، ۲۰۵۸ حلقه چاه عمیق و نیمه عمیق و ۲۸۶۴ دهنه چشمه با برداشت سالانه ۷۸۳،۳۲ میلیون متر مکعب)
- داشتن چرخه کامل تولید مرغ در استان
- دارا بودن مزیت در پرورش بز کرکی، مرغ بومی، گوسفند بلوچی و شتر مرغ و شتر
- امکان تشکیل و راه اندازی شرکتهای سه-سامی زراعی با توجه به فعالیت ۹ شرکت سهامی زراعی و کسب مقام اول از لحاظ کمی و کیفی در کشور.
- عمده ترین محصولات زراعی استان: گندم آبی، گندم دیم، جو آبی، جو دیم، پنبه، چغندر قند، حبوبات، محصولات جالیزی و نباتات علوفه‌ای
- عمده ترین محصولات باغی استان: زرشک، زعفران، عناب، پسته، بادام، انار، خرما، انگور، سنجد، گل نرگس، میوه‌های هسته‌دار
- عمده ترین تولیدات دام و طیور استان: پرورش شتر، پرورش مرغ، پرورش شتر مرغ، پرورش گوسفند

- تولیدات مهم واحدهای کشاورزی استان: خوراک دام و طیور و آبزیان، مرغ مادر، جوجه یک روزه، مرغ تخم گذار و گوشتی، فرآوری زرشک و انار، فرآوری و بسته بندی زعفران

← بخش میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی :

استان خراسان جنوبی مهد تمدن و فرهنگ و یکی از قطب های مردم شناسی ایران برخوردار از ظرفیت های تاریخی، مذهبی، فرهنگی و طبیعی در توسعه صنعت گردشگری نظیر:

- کتیبه ها و سنگ نگاره های با ارزش بالای تاریخی از دوران های بسیار گذشته
- محوطه ها و تپه های تاریخی با بیش از ۵ هزار سال قدمت در سطح استان
- تنوع و تعدد آثار و مجموعه های تاریخی و قابلیت احیاء و بهره برداری آنها با کاربری های مورد نیاز جامعه از جمله کاروانسراها، مدارس تاریخی، منازل تاریخی، حمام های تاریخی، باغ های تاریخی و ...
- قلاع تاریخی و استحکامات دفاعی سنگی از دوران پیش از اسلام و بویژه دوره اسماعیلیان
- بافت های تاریخی و فرهنگی شهری و روستایی اصیل
- تنوع تولیدات در صنایع دستی استان از جمله انواع پارچه های سنتی، گلیم و سفره آردی، جاجیم و محصولات تکمیلی، رودوزی های سنتی، سبدهافی، قالی و قالیچه و ...
- وجود ۴۰ رشته فعالیت صنایع دستی در استان و داشتن برند جهانی در عرضه فرش دستباف ایران و مزیت نسبی در تولید و صادرات
- بیش از ۱۵۰۰ اثر تاریخی شناسایی شده در سطح استان و ثبت بیش از ۸۸۰ اثر تاریخی در فهرست آثار ملی کشور
- وجود ۲۵ باغ تاریخی در استان و ثبت ۱۹ باغ در فهرست آثار ملی
- وجود ۱۰ منطقه نمونه گردشگری و تعداد ۱۳ روستای هدف گردشگری، دو روستای شگفت انگیز، ۷ کویر شاخص و منحصر به فرد، ۵ مجتمع های آب درمانی و ...
- وجود تعداد ۱۷ موزه طبیعی، تاریخی و فرهنگی در سطح استان
- وجود بلندترین تپه های ماسه ای جهان در استان به ارتفاع ۵۰۰ متر
- وجود زیباترین سازه های طبیعی (توسط جریان باد) در استان مناسب برای ورزش اسکی روی شن (مستعد برای رالی و سافاری)
- وجود تاریک ترین نقطه زمین در شب مستعد برای نجوم آماتوری
- وجود گرمترین نقطه کره زمین در کویر لوت

← بخش تجارت خارجی :

- قرار گرفتن استان در مرکز محور ترانزیتی شرق ایران و واقع شدن در مسیر خط راه آهن سراسری جنوب به شمال
- نزدیکی به بازار های بین المللی و فرصت طلایی دسترسی سریع استان به بازار کشور همسایه افغانستان

- دارا بودن بیشترین مرز مشترک جمهوری اسلامی ایران با افغانستان به میزان ۳۳۱ کیلومتر و دارا بودن ۲ گمرک رسمی زمینی (گمرک بیرجند و ماهیرود) و ۱ گمرک در مرز مجاز هوایی فرودگاه بین‌المللی بیرجند و ۴ بازارچه مرزی «گلورده»، «ماهیرود»، «یزدان» و «دو کوهانه» در مرز افغانستان
- وجود قطعه منفصله منطقه ویژه اقتصادی استان در نقطه صفر مرزی مستقر در مرز رسمی ماهیرود (میل ۷۸)
- وجود فرودگاه بین‌المللی بیرجند و فرودگاه طبس با قابلیت توسعه و افزایش پروازهای داخلی و خارجی
- وجود منطقه ویژه اقتصادی بیرجند و قطعه منفصله منطقه ویژه اقتصادی در جوار گمرک و بازارچه مرزی ماهیرود
- وجود تالار بورس منطقه ای فعال و نمایشگاه بین‌المللی در مرکز استان

← بخش انرژی :

استان خراسان جنوبی از جهت استفاده از انرژی خورشیدی و انرژی بادی دارای جایگاه ویژه ای است. این استان با وجود زمینه مناسب اقلیمی و تابش آفتاب و باد در بیشتر مناطق و در اکثر فصول سال، قابلیت تولید انرژی های نو و پاک را دارد. در استان خراسان جنوبی به طور متوسط ساعات آفتابی به ۳۲۰۰ ساعت و حتی بیشتر نیز می رسد؛ به طوریکه در برخی از شهرستان‌های خراسان جنوبی از جمله طبس مقدار تابش ۴۸۱ (کالری بر سانتیمتر مربع در هر روز) است. این نرم مقدار تابش تقریباً در شهرستان‌های سرایان، بیرجند، قاین، بشرویه، ارسک، نهبندان نیز بین ۳۵۰ تا ۴۸۱ است. با توجه به نقشه اطلس خورشیدی ایران منطقه خراسان جنوبی دارای تابشی معادل ۴,۵ تا ۵,۲ کیلو وات ساعت تابش در روز می باشد که موقعیت بسیار عالی برای استفاده از انرژی خورشیدی را دارا می باشد.

همچنین شرایط مستعد برای اجرای طرح های بادی در استان وجود دارد بطوریکه بر اساس تحقیقات بعمل آمده میانگین سرعت باد در استان به ۲۳ کیلومتر در ساعت و حتی در برخی نقاط به حدود ۳۳ کیلومتر در ساعت می رسد که شرایط بسیار مساعدی برای تولید انرژی برق می باشد. وجود چند دالان بادی در مناطق نهبندان، قاین، آفریز، کجه و چهنوی فردوس، طبس مسینا درمیان، بهترین پتانسیل برای اجرای طرح نیروگاه های بادی و خورشیدی در این استان است.

← حوزه محیط زیست :

استان خراسان جنوبی دارای ۴ منطقه حفاظت شده و ۳ پناهگاه حیات وحش دارای گونه های گیاهی و جانوری خاص و طبیعت منحصر به فرد از جمله پلنگ، عقاب طلایی، زاغ بور و هوبره قوچ و میش کل و بز، گرگ و آهو می باشد.

← وضعیت حمل و نقل استان :

❖ حمل و نقل هوایی :

در استان خراسان جنوبی یک فرودگاه بین المللی در مرکز استان (شهرستان بیرجند) و یک فرودگاه داخلی در شهرستان طبس وجود دارد. پروازهای داخلی فرودگاه بین المللی بیرجند به مقصد تهران و مشهد (۲۴ پرواز رفت و برگشت) ، فرودگاه طبس به مقصد تهران (۴ پرواز رفت و برگشت) و پرواز های خارجی از فرودگاه بین المللی بیرجند در مواقع حج، به مقصد جده می باشد و در گذشته نیز برای سفر عتبات، به نجف (۴ پرواز رفت و برگشت) بوده است برقراری پرواز از فرودگاه های استان به مقاصد دیگر مانند زاهدان، یزد، اصفهان، کیش و امارات نیز در دست برسی می باشد. به منظور افزایش تعداد پروازها نیاز مبرم به سرمایه گذاری بخش های خصوصی در این صنعت می باشد.

❖ حمل و نقل ریلی :

1- راه آهن کاشمر- طبس- جندق به طول ۹۱۰ کیلومتر :

خط ریلی مذکور در محدوده استانهای یزد، خراسان جنوبی و خراسان رضوی قرار گرفته که در طول مسیر خود معادن و صنایع و کارخانجات مختلف و شهرستان های بزرگ و کوچک از جمله تربت حیدریه، فیض آباد، گناباد، فردوس، بشرویه، طبس، خواف، رشتخوار، چمن آباد، سلامی و ... را تحت پوشش قرار داده است و کریدور سرخس - بندر عباس را از طریق محور مشهد - بافق حدود ۸۰۰ کیلومتر نزدیکتر نموده است. طول خطوط اصلی ریلی این مسیر در استان خراسان جنوبی ۳۵۹ کیلومتر می باشد.

الف- ظرفیت ها در حوزه بین الملل و داخلی

- جذب بارهای ترانزیتی بندرعباس و ترکیه (مرز رازی) به ایستگاه طبس
- جذب بارهای بین المللی از جمله فلورین و زغالسنگ به ترکیه از ایستگاه کال زرد
- جذب بار شرکت کک از شرکت پروده به پاکستان و واردات شرکت کک از کشورهای آسیای میانه به کارخانه کک طبس
- جذب و حمل ریلی محصولات معادن منطقه عشق آباد و کلشانه
- ارائه خدمات سفر از طریق ایستگاه راه آهن طبس به مقاصد یزد، بندر عباس، کرمان، تهران و شیراز

2- پروژه راه آهن زاهدان - بیرجند - ایستگاه یونسی به طول ۹۰۱ کیلومتر

الف- زاهدان - زابل - بیرجند به طول ۶۳۰ کیلومتر (یک قطعه در دست اجرا)

ب- بیرجند - یونسی به طول ۲۷۱ کیلومتر (دو قطعه در دست اجرا)

این پروژه در قالب ۲۳ قطعه اجرایی تعریف شده که سه قطعه آن در دست اجرا می باشد.

قطعه ۲۳ در استان خراسان رضوی به طول ۵۸ کیلومتر با پیشرفت فیزیکی ۴۰٪

قطعه ۴ در استان سیستان و بلوچستان به طول ۶۷ کیلومتر و با پیشرفت فیزیکی ۱۰٪

قطعه ۱۶ در استان خراسان جنوبی به طول ۳۲ کیلومتر و با پیشرفت فیزیکی ۷٪

❖ حمل و نقل جاده ای :

استان خراسان جنوبی با توجه به قرار گرفتن در مرکز ثقل محور ترانزیتی چابهار- زاهدان- بیرجند- مشهد- سرخس (خط ارتباطی بندر چابهار در جنوب شرقی ایران و سرخس در همسایگی تعدادی از کشورهای CIS) و همچنین قرار گرفتن در مسیر ترانزیتی بندر عباس- افغانستان و وجود تسهیلات در برقراری ارتباطات تجاری، صنعتی و خدماتی با کشورهای آسیای میانه و افغانستان از پتانسیل فراوانی در بحث ترانزیت کالا برخوردار است. کریدورهای مهم استان شامل کریدور شمال جنوب (بزرگراه زاهدان- بیرجند، مشهد و بزرگراه کرمان- دیهوک- فردوس- بجستان) و کریدور شرقی- غربی (یزد و اصفهان، طبس، دیهوک، بیرجند، سربیشه و مرز ماهیرود) می باشد.

◀ توانمندی های تولیدی، صادراتی استان :

- وجود ظرفیت های تولیدی مناسب در بخشهای صنعت، معدن و کشاورزی استان با وجود واحدهای تولیدی نظیر تایر، کاشی و سرامیک و سیمان و همچنین فرآوری زعفران، زرشک و عناب، خوراک دام و طیور با قابلیت صادرات.
- استفاده از ظرفیت های طبیعی استان همانند استفاده از پنل های خورشیدی جهت تولید و صادرات برق به کشور افغانستان.
- امکان صدور خدمات فنی و مهندسی جهت اکتشاف، استخراج، بهره برداری و فرآوری انواع سنگ های معدنی افغانستان.
- وجود پتانسیل های مناسب در زمینه صادرات صنایع دستی و فرش دستباف در استان.
- مقرون به صرفه بودن صادرات کالاها از مبادی این استان به افغانستان به جهت کوتاهی مسیر.

زمینه های صادراتی استان

ردیف	زمینه های صادراتی	کشورهای هدف
۱	خشکبار (زعفران، زرشک، عناب، خرما و ...)	کشورهای آلمان ، فرانسه ، ژاپن ، چین ، کانادا ، انگلیس ، استرالیا ، سوئد ، تایوان
۲	مصالح ساختمانی (سیمان، کاشی و سرامیک، ایزوگام، گچ، میلگرد)	کشورهای افغانستان ، عراق ، پاکستان ، ترکمنستان ، تاجیکستان ، ارمنستان ، گرجستان
۳	مواد غذایی (رب گوجه فرنگی، انواع کنسروجات، مرغ منجمد، تخم مرغ خوراکی، ماکارونی، جوجه یکروزه و ...)	کشورهای افغانستان ، پاکستان ، عراق ، فدراسیون روسیه
۴	خوراک دام و طیور	کشورهای افغانستان ، پاکستان ، تاجیکستان

کشور افغانستان ، پاکستان	سوخ و مشتقات نفتی	۵
کشورهای ارمنستان ، چین ، امارات ، ایتالیا ، جمهوری چک	سنگ و مواد معدنی (گرانیت، خاک نسوز، مرمر، بنتونیت، ...)	۶
کشورهای اروپایی (گردشگری) - افغانستان) خدمات آموزشی و فنی	خدمات فنی و مهندسی، گردشگری، آموزشی	۷
آمریکا - سوئیس - ایتالیا - کانادا - آلمان	فرش و صنایع دستی	۸
کشورهای عربی و اروپایی	گیاهان دارویی	۹

واحدهای تولیدی صادراتی استان در ۸ ماه سال ۱۴۰۰

کشور هدف	ارزش دلاری	وزن خالص (کیلوگرم)	تعداد اظهار نامه	نا کالا	نام واحد	ردیف
افغانستان، عراق، پاکستان، ترکمنستان، ارمنستان، قزاقستان	۱,۲۳۷,۷۰۵	۲۲,۷۰۵,۱۷۴	۵۴۲	کاشی و سرامیک	صنایع کاشی و سرامیک فرزاد	۱
افغانستان، عراق، پاکستان، ترکمنستان	۱,۲۴۸,۰۱۸	۲۵,۷۶۰,۸۵۱	۵۵۸	کاشی و سرامیک	صنایع کاشی و سرامیک آیدا سرام	۲
افغانستان، عراق، پاکستان، ترکمنستان	۳,۰۸۹,۷۷۱	۴۷,۶۶۷,۶۲۵	۱۰۰۸	کاشی و سرامیک	صنایع کاشی و سرامیک نیلوفر	۳
افغانستان	۱۳,۸۴۰	۴۹,۴۳۰	۲	عایق های رطوبتی	عایق های رطوبتی ستاره شرق	۴
پاکستان، ارمنستان، تایوان	۳۹۷,۸۲۷	۱,۵۳۵,۵۴۴	۲۸	مشتقات نفتی	بهبود صنعت بیرجند	۵
پاکستان	۴۰۹,۲۹۹	۱۸,۱۳۹,۵۸۰	۱۳۵	سیمان	سیمان باقران	۶
افغانستان	۱۴,۹۶۶	۵۳,۴۵۰	۱	عایق های رطوبتی	تولیدی صنعتی و معدنی پترو فردوس	۷
عراق	۲۷,۹۵۰	۲۱,۵۰۰	۱	لوله و اتصالات	مهرا س کویر	۸
افغانستان	۸,۶۹۳	۵۶,۰۸۸	۲	آجر سفال	آجر سفال فلاح یازده	۹
افغانستان	۵۶,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۴	مصنوعات پلاستیکی	خوش نصیب تجارت	۱۰
افغانستان	۱,۷۷۸,۷۸۷	۲,۶۲۱,۰۸۸	۱۷	مشتقات نفتی	صنایع شیمیایی یاران ممتاز طبس	۱۱
افغانستان، کویت، کانادا، آلمان	۱۵۷,۲۶۳	۲۹۱,۸۲۰	۲۹	مواد غذایی	اعتماد آوران خاوران	۱۲

- انتقال آب از دریای عمان
- احداث راه آهن شرق کشور از چابهار تا سرخس (قطعه زاهدان- بیرجند- کالشور به طول ۷۳۷ کیلومتر) و توسعه محور ترانزیت شرق کشور (کریدور شمال- جنوب)
- احداث تصفیه خانه های آب و فاضلاب در سطح استان
- ساخت بزرگراه ها و دو باند کردن تمامی جاده های استان
- توسعه و تکمیل زیرساختهای حمل و نقل، تجارت خارجی و ترانزیت برای بهره برداری از موقعیت ویژه استان در محور شرق
- احداث نیروگاه های بادی و خورشیدی و احداث کارخانه ساخت توربین های بادی
- ایجاد کارخانه های تولید: کاغذ از کربنات کلسیم، انواع آجرهای نسوز، فروآلیاژها، استحصال منیزیم از دولومیت، الیاف شیشه، الیاف بازالت، سیلیکون متال، پشم شیشه، پشم سنگ، فیبر نوری
- ایجاد واحد ماشین سازی و ایجاد واحد تولید قطعات و مونتاژ خودرو
- مشارکت در طرح های توسعه ای تایر، سیمان، کاشی و سرامیک، کک، تهیه و تولید مواد نسوز، مس کاتد و فولاد و...
- احداث واحدهای فرآوری مواد معدنی با توجه به غنای ذخایر معدنی استان شامل: زغالسنگ، بنتونیت، آهک، سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی، پرلیت، کائولن، سیلیس، سنگ های تزئینی و ایجاد سنگبری های مدرن
- احداث واحدهای فرآوری محصولات کشاورزی و دامی نظیر: زرشک، زعفران، عناب، گیاهان دارویی، کرک و پشم
- احداث مجتمع های تولید گیاهان دارویی
- احداث کشتارگاه های صنعتی دام و صنایع جانبی (بسته بندی و کنسرو سازی)
- احداث دامداری های صنعتی
- کارخانه تولید فرآورده های گوشت سفید و تولید محصولات غذایی و مصرفی متناسب با نیاز بازار کشور افغانستان
- ایجاد کارخانجات و واحدهای لبنی و جذب سرمایه گذار جدید برای تولید و فرآوری فرآورده های شیر مانند شیر استریلیزه، پنیر UF، خامه، بستنی و ...
- ایجاد کارخانجات تولید کنسانتره و خشکبار میوه جاتی نظیر آلو، انجیر، بادام، کشمش، عناب
- ایجاد باغ ها و مزارع مکانیزه کشت زرشک و زعفران
- ایجاد مجتمع های بزرگ گلخانه ای و تولید انواع صیفی جات، قارچ صدفی و...
- پرورش ماهیان گرم آبی و سرد آبی
- احداث کمپهای گردشگری و کوپرنوردی
- سرمایه گذاری در مناطق نمونه گردشگری و روستاهای هدف گردشگری استان
- سرمایه گذاری در مجتمع های آب درمانی و تفرجگاه های نزدیک به مناطق شهرستانهای استان.
- سرمایه گذاری در مجتمع های بین راهی و احداث مجتمع های فرهنگی - توریستی

- احداث هتل در مراکز شهرستان ها .
- سرمایه گذاری در و تبدیل آنها به اماکن فرهنگی و توریستی
- سرمایه گذاری در سایت ها و محوطه های تاریخی بعنوان سایت موزه یا پارک موزه های تاریخی
- توسعه طرحهای دانش بنیان و فناورانه
- توسعه خدمات با محوریت بخش IT و فناوری اطلاعات و ارتباطات
- تولید محصولات نرم افزاری در حوزه تخصصی فناوری اطلاعات (Internet Accounting, Cache server)
- ارائه خدمات فنی و مهندسی حوزه ICT در زمینه اجرای پروژه های مخابراتی، زیرساختی، فیبر نوری و توسعه شبکه های کامپیوتری با هدف گذاری استان های همجوار و کشورهای در حال توسعه منطقه
- تولید تجهیزات سخت افزاری از جمله انواع رک، لدر و سینی کابل، تابلوهای برق صنعتی و کنترل، تجهیزات مدیریت و نظارت مراکز داده، تجهیزات و اتصالات فیبر نوری تولید بردهای الکترونیکی و تجهیزات کنترل خطوط تولید با هدف گذاری بازار کل کشور و بازار منطقه ای با توجه محدودیت تولیدکنندگان تجهیزات مذکور و ظرفیت شناخته شده استان در این حوزه
- فراوری سیلیکن جهت به کارگیری در سه فناوری مهم میکرو الکترونیک، فیبر نوری و انرژی خورشیدی با توجه به معادن غنی سیلیکن کشور
- تولید تجهیزات اکتیو شبکه های کامپیوتری (Storage, Optical Modem)

پروژه های اولویت دار استان به منظور تأمین منابع مالی از طریق فاینانس

ردیف	بخش	عنوان پروژه
۱	زیرساخت (راهسازی)	احداث راه آهن زاهدان- بیرجند و اتصال به راه آهن سراسری مشهد- بافق
۲		احداث باند دوم محور بیرجند- نهبندان
۳		احداث باند دوم محور خوسف- خور- سه راهی راهداران
۴		احداث باند دوم سربیشه- درح- میل ۷۸
۵		احداث بزرگراه کمربندی شرقی بیرجند
۶		احداث باند دوم کمربندی فردوس
۷	صنعت و معدن	طرح توسعه کویرتایر
۸		طرح تجهیز معدن ذغالسنگ پروده ۴
۹	کشاورزی	طرح مدیریت سیلاب و ساماندهی و افزایش بهره وری در منابع آبی
۱۰	زیرساخت (آب و فاضلاب)	طرح انتقال آب از دریای عمان به استان های شرقی کشور (سیستان و بلوچستان، خراسان جنوبی و خراسان رضوی)
۱۱		طرح انتقال آب از دشت آهنگران به شهرستان های زیرکوه و قاین
۱۲		احداث تصفیه خانه فاضلاب شهر سربیشه

ردیف	بخش	عنوان پروژه
۱۳		احداث تصفیه خانه فاضلاب شهر قاین
۱۴		احداث تصفیه خانه فاضلاب شهر فردوس
۱۵		اصلاح شبکه و بهره برداری از شبکه توزیع آب شهر قهستان
۱۶		اصلاح شبکه و بهره برداری از شبکه توزیع آب شهر طبس مسینا
۱۷		اصلاح شبکه و بهره برداری از شبکه توزیع آب شهر حاجی آباد
۱۸		احداث تصفیه خانه فاضلاب و شبکه جمع آوری فاضلاب شهر طبس

پروژه های قابل سرمایه گذاری در منطقه ویژه اقتصادی

ردیف	رشته فعالیت	عنوان طرح
۱	کانی های غیرفلزی	تولید کاغذ، تولید اجرهای نسوز دولومیتی تولید الیاف شیشه، تولید سنگ های ساختمانی فراوری سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی تولید الیاف بازالت، تولید کاشی و سرامیک تولید سنگ های زینتی، تولید انواع پودرهای میکرونیزه تولید کک زغال سنگ، تولید کنسانتره زغال سنگ تولید لعاب کاشی، فراوری بنتونیت تولید آهک هیدراته، فراوری خاک های صنعتی صنایع کاشی و سرامیک، تولید رنگ های چینی و سرامیکی
۲	خودروسازی	تولید شیشه اتومبیل، تولید موتورسیکلت برقی، تولید تجهیزات اتومبیل
۳	بخش شیمیایی	تولید پودر لاستیک از لاستیک مستعمل
۴	صنایع فلزی	تولید شمش منیزیم، اتصالات لوله های آب و گاز
۵	بخش غذایی	فراوری و بسته بندی محصولات کشاورزی (زعفران زرشک عناب و .. تولید و بسته بندی روغن های حیوانی روغن کشی از دانه های گیاهی، تولید آرد تولید انواع دم نوش گیاهی، فراوری کنجد
۶	بخش الکترونیک	تولید دوربین های بادی، احداث نیروگاه
۷	تولید محصولات چوبی	تولید مبلمان
۸	ساخت محصولات و ابزار پزشکی و ..	تولید سرنگ، تولید دارو محصولات آرایشی و بهداشتی، تولید اسانس گیاهان دارویی
۹	فراوری محصولات دام	فراوری کرک و پشم
۱۰	ساخت کاغذ و محصولات کاغذی	تولید کاغذ دیواری
۱۱	دباغی و پرداخت چرم و سایر محصولات چرمی	تولید چرم کفش چرمی
۱۲	نساجی	احداث واحدهای ریسندگی

◀ مزایا، مشوق ها و تسهیلات قانونی بمنظور حمایت از سرمایه گذاری در استان :

← سرمایه گذاری خارجی در استان :

▪ معافیت مالیاتی ۱۰۰٪ در آمد حاصل از کلیه فعالیت های کشاورزی

- معافیت مالیاتی ۱۰۰٪ درآمد حاصل از صادرات
- معافیت مالیاتی ۱۰۰٪ درآمد واحد های تولیدی و معدنی در مناطق کمتر توسعه یافته به مدت ۱۰ سال
- معافیت ماشین آلات و تجهیزات دست اول خط تولید از پرداخت حقوق و عوارض گمرکی
- امکان ثبت شرکت ایرانی با ۱۰۰٪ سرمایه خارجی
- عدم محدودیت در حجم و درصد مشارکت سرمایه گذاری خارجی
- دریافت خسارت ناشی از سلب مالکیت و ملی شدن
- تضمین کامل ریسک های غیر تجاری توسط دولت ایران
- صدور پروانه اقامت ۳ ساله برای سرمایه گذاران، مدیران و کارشناسان خارجی

← سرمایه گذاری در منطقه ویژه اقتصادی استان :

❖ مزیت های منحصر به فرد منطقه ویژه اقتصادی بیرجند :

- صدور تمامی مجوزهای موردنیاز سرمایه گذاری به صورت رایگان و در کمتر از ۷۲ ساعت توسط یک سازمان.
- امکان سرمایه گذاری خارجی بدون مشارکت داخلی و بدون هیچ گونه محدودیت.
- ورود آزاد و بدون حقوق گمرکی ماشین آلات، قطعات یدکی، مواد اولیه و مصالح ساختمانی جهت احداث واحدهای تولیدی، تجاری.
- مشمولیت معافیت مالیاتی بر اساس قانون رفع موانع تولید و معافیت از پرداخت هر نوع عوارض معمول در کشور.
- ارزان ترین نرخ تخصیص زمین نسبت به سایر مناطق ویژه اقتصادی کشور، اعطاء سند مالکیت و امکان ترهین اسناد جهت اخذ تسهیلات بانکی.

❖ تسهیلات بازرگانی و گمرکی در منطقه ویژه اقتصادی بیرجند :

- ورود کالا از منطقه ویژه اقتصادی خراسان جنوبی جهت مصرف داخلی تابع مقررات صادرات و واردات خواهد بود و صدور کالا از این منطقه بدون هرگونه تشریفات انجام خواهد شد.
- ورود کالا از خارج از کشور یا مناطق آزاد تجاری- صنعتی به منطقه ویژه، با کمترین تشریفات گمرکی انجام شده و ترانزیت داخلی کالای وارد شده به منطقه بر اساس مقررات مربوطه انجام خواهد شد.
- ورود کالای تولیدی در منطقه ویژه به مناطق واقع در مبادی ورودی کشور بدون هرگونه تشریفات گمرکی انجام خواهد شد.
- کالاهایی که از خارج و یا از مناطق آزاد تجاری- صنعتی یا مناطق ویژه دیگر به منطقه وارد می شوند می توانند بدون هرگونه تشریفات گمرکی از کشور خارج شوند.
- صاحبان کالاهای وارد شده به منطقه ویژه می توانند تمام یا قسمتی از کالای خود را به منظور ورود موقت به داخل کشور به گمرک اظهار و با انجام مقررات مربوطه ترخیص نمایند.

- در صورتیکه پردازش کالاهای وارد شده به منطقه به میزانی باشد که موجب تغییر تعرفه گمرکی کالاهای مذکور شود، میزان سود بازرگانی مربوط به کالاهای فوق برای ورود به سایر نقاط کشور تنها معادل سود بازرگانی مواد اولیه و قطعات وارداتی به کاررفته در آن، محاسبه و دریافت خواهد شد.
- مدیریت هر منطقه مجاز است حسب درخواست متقاضی نسبت به صدور گواهی مبدأ برای کالاهایی که از منطقه خارج می‌شوند با تأیید گمرک ایران اقدام نماید.
- کلیه کالاهایی که برای تولید یا ارائه خدمات مورد نیاز منطقه ویژه وارد می‌شوند، از شمول و مقررات عمومی صادرات و واردات مستثنا می‌باشند؛ واردات کالای مذکور به سایر نقاط کشور تابع مقررات صادرات و واردات خواهد بود.
- واردات درصدی از کالای تولید شده در منطقه ویژه به داخل کشور معادل نسبتی از مجموع ارزش افزوده و مواد و قطعات داخل بکار رفته در آنها به قیمت کل کالای تولیدی، بدون هرگونه محدودیتی از جمله ثبت سفارش و گشایش اعتبار، مجاز هست.
- کالاهای تولید شده در منطقه ویژه همچنین مواد اولیه و قطعات منفصله وارد شده از مناطق ویژه به داخل کشور، به دلیل عدم استفاده از منابع و سهمیه ارزی کشور مشمول ضوابط قیمت‌گذاری نمی‌باشند.

❖ مزایای منطقه ویژه اقتصادی در حوزه تجارت، حمل و نقل، ترانزیت و خدمات :

- استقرار اداره کل گمرکات استان و گمرک رسمی ماهیروود در دو سایت مرکزی و مرزی منطقه بمنظور سهولت در رویه‌های صادرات و واردات - ترانزیت خارجی و داخلی و مهم‌تر از آن صادرات فرآورده‌های نفتی.
- تأمین‌کننده زیرساخت‌های مورد نیاز حمل و نقل و ترانزیت و تسهیل امور ترانسپورت و مجوز واردات کامیون‌های افغانستانی به کشور در قالب کنوانسیون‌های مشترک گمرکی و حمل و نقلی.
- امکان ایجاد بارانداز، انبارها، سردخانه و دپوی کالای وارداتی با معافیت حقوق ورودی در سایت مرزی منطقه ویژه اقتصادی بیرجند واقع در مرز ماهیروود (میل ۷۸)
- امکان واردات ماشین‌آلات و ادوات جهت تخلیه، بارگیری، باربری و جابجایی کالاهای تجاری اعم از جرثقیل‌های مختلف با معافیت‌های گمرکی.
- امکان واردات توربین‌های بادی با معافیت حقوق ورودی جهت استفاده از انرژی باد با توجه به اقلیم مناسب و وجود بادهای نسبتاً شدید و طولانی‌مدت در مرز ماهیروود و تولید برق و صادرات به مناطق هم‌جوار افغانستان.
- امکان واردات مخازن بزرگ جهت نگهداری و ذخیره سازی مشتقات نفتی و گاز LPG در سایت منطقه مرزی ماهیروود و انتقال به افغانستان و امکان ترانزیت مشتقات و گاز از کشورهای مختلف به افغانستان از طریق سایت مرزی منطقه ویژه اقتصادی.
- ایجاد امکانات انبارداری جهت انتقال سریع محموله‌های تجار داخلی و افغانستانی از مبادی بندرعباس، چابهار و سایر مرزهای ورودی به‌صورت کلی و انتقال در پارت‌های کوچک با زمان بندی مورد نظر و کاهش هزینه‌های انبارداری و

جلوگیری از تخلیه و بارگیری مجدد در بنادر و از همه مهمتر تسریع در امور مربوطه، صرفه‌جویی در وقت، هزینه و غیره.

- مهیا نمودن مخازن و انبار جهت دپو و نگهداری کالاهای تولیدی واحدهای بزرگ اعم از پتروشیمی (فرآورده‌های نفتی، کودهای شیمیایی و ...) کارخانه‌های تولید سیمان، گچ و آهن در سایت مرزی منطقه ویژه اقتصادی و انتقال سریع و بموقع به بازارهای هدف.
- امکان ورود ناوگان افغانستانی به سایت مرزی منطقه ویژه اقتصادی بدون تشریفات گمرکی، کنسولی، تخلیه و بارگیری، ترانشیپ کانتینر و سایر کالاها، امکان تردد نیروی کار و تجار افغانستانی به سایت مرزی منطقه ویژه اقتصادی.
- امکان استقرار مراکز بهداشتی - درمانی و بیمارستانی و خدمات‌رسانی به بیماران و اتباع افغانستانی و امکان واردات تمامی دستگاه‌ها و لوازم بیمارستانی و توریسم درمانی با معافیت گمرکی در سایت مرزی منطقه ویژه اقتصادی.
- امکان استقرار نمایندگی‌ها و مراکز ارائه خدمات پس از فروش شرکت‌های خودروسازی خارجی که کالا و تولیدات آن‌ها در افغانستان استفاده می‌شود در سایت مرزی منطقه ویژه اقتصادی که به دلایل مختلف از جمله مسائل امنیتی تمایلی به استقرار در مناطق مختلف افغانستان ندارند.
- منطقه ویژه اقتصادی بیرجند با قرار گرفتن در مسیر کریدورهای حمل‌ونقل شمال - جنوب و شرق می‌تواند نقش بندر خشک را در شرق کشور داشته باشد و به‌عنوان پس‌کرانه بندرعباس و چابهار و سایر مبادی ورودی نقش مهمی در توسعه و تسهیل مبادلات تجاری داشته باشد.
- نزدیکی به پایتخت افغانستان نسبت به ۲ مسیر رسمی دوغارون و میلک و همچنین به ولایت‌های قندهار، فراه، پکتیا